

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: מועד מיוחד תש"ף, 2020
מספר השאלון: 011271
שם התלמיד/ה: _____

עברית: לשון

שאלון מותאם

הוראות לנבחן

עברית: לשון – שאלון מותאם

א. משך הבחינה: שעתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק א – שם המספר – 20 נקודות

פרק ב – תחביר / פרק ג – מערכת הצורות – יש לבחור באחד הפרקים – 80 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר לנבחן (עמ' 4–5).

ד. הוראות מיוחדות: הקפד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

שים לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק א: שם המספר — חובה

(20 נקודות)

ענה על שאלה 1.

1. (20 נקודות)

הקף את הצורה הנכונה של כל אחד משמות המספר במשפטים שלפניך.

- מאמרה של קשת רוזנבלום פורסם בחמישה / חמישי במאי אלפיים וארבעה עשר / אלפיים וארבע עשרה.
- לפני יותר משלושה עשר / שלוש עשרה שנים יזמו תוכנית לשמירה על חופים נקיים; עד להפעלת התוכנית רק עשרים ושבעה / עשרים ושבע אחוזים מחופי הארץ היו נקיים.
- לאחר הפעלת התוכנית גדל מספרם של החופים הנקיים פי שניים / שניים ויותר.
- אורך חופי הרחצה המוכרזים בארץ הוא כשבע עשרה / שבעה עשר קילומטרים.
- הודות לארגונים הירוקים נדחו ארבע / ארבעת התוכניות שהציעה חברת נדל"ן ידועה לבנייה על קו החוף.
- חנות הרהיטים מכרה אתמול שש עשרה / שישה עשר כיסאות.
- ביום העצמאות השבעים ושניים / שבעים ושניים למדינת ישראל פרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כי במדינת ישראל חיים כתשעה / תשע מיליון תושבים.

פרק ב: תחביר

(80 נקודות)

- לפניך שני פרקים: פרק ב — תחביר ופרק ג — מערכת הצורות.
- בחר בפרק שלמדת: פרק ב — תחביר או פרק ג — מערכת הצורות.
- בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.
- ציין את שם הפרק שבחרת: _____
- בפרק זה ענה על ארבע מן השאלות 2-6 (לכל שאלה — 20 נקודות).
- שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.
- תוכל להיעזר בדף העזר לנבחן (עמ' 4-5).

2. (20 נקודות)

לפניך משפט.

ביצירות ספרות רבות מופיע מוטיב החברות, וסרטי קולנוע ישראליים רבים עוסקים בהווה החברתית ובמושג ה"חברה".

א. ציין את הסוג התחבירי של המשפט. _____

ב. אם המשפט מורכב — תחם את הפסוקית / הפסוקיות שבו, וציין מעל כל פסוקית שתחמת את התפקיד התחבירי שלה.

• אם המשפט הוא משפט איחוי — תחם את איבריו.

ג. ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו במשפט הנתון.

ביצירות _____

החברות _____

בהווה _____

ד. הסבר מדוע במשפט הנתון סומן פסיק לפני וי"ו החיבור הראשונה (לפני המילה "וסרטי"), ומדוע לא סומן פסיק לפני וי"ו החיבור השנייה (לפני המילה "ובמושג").
השתמש במונחים תחביריים.

3. (20 נקודות)

לפניך משפט.

הוגה הדעות נתן רוטנשטרייך טוען שהישוב הארץ-ישראלי התאפיין במחויבות עמוקה לרעיון הלאומי.

א. ציין את הסוג התחבירי של המשפט. _____

ב. • אם המשפט מורכב — תחם את הפסוקית / הפסוקיות שבו, וציין מעל כל פסוקית שתחמת את התפקיד התחבירי שלה.

• אם המשפט הוא משפט איחוי — תחם את איבריו.

ג. ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו במשפט הנתון.

נתן רוטנשטרייך _____

הישוב _____

לרעיון _____

ד. המר את המשפט הנתון במשפט פשוט ובו הסגר.

ה. המר את המשפט הנתון במשפט מורכב ובו פסוקית נושא.

4. (20 נקודות)

לפניך חמישה משפטים.

- א. ציין ליד כל משפט את התפקיד התחבירי של הצירוף "חינוך ציוני" המודגש בו.
- (1) במשך שנים נעשו ניסיונות שונים להגדיר את מטרות החינוך הציוני.
התפקיד התחבירי: _____
- (2) במערכת החינוך מייחסים לחינוך הציוני חשיבות רבה.
התפקיד התחבירי: _____
- (3) תלמידים רבים בישראל אינם זוכים לחינוך ציוני.
התפקיד התחבירי: _____
- (4) גם לאחר שהוקמה המדינה, החינוך הציוני הוא רבי-משמעות במערכת החינוך בישראל.
התפקיד התחבירי: _____
- (5) בזכות החינוך הציוני שניתן לתלמידים עולים, השתלבותם בארץ קלה יותר.
התפקיד התחבירי: _____

- ב. במשפטים (1) ו-(2) עושה הפעולה אינו מוזכר.
- ציין בנוגע לכל משפט מהי הדרך התחבירית שננקטה להעלמת עושה הפעולה.
- משפט (1) _____
- משפט (2) _____

- ג. המר את משפטים (2) ו-(3) במשפט אחד בקשר לוגי מתאים.

5. (20 נקודות)

- א. לפניך משפט במבנה "לא... אלא..." ובו חלק כולל.
- את חוק החופים מקדמים לא רק חברי כנסת רבים אלא גם פעילי סביבה וארגונים ירוקים.
- ציין את התפקיד התחבירי של החלק הכולל במשפט. _____
 - ציין את הקשר הלוגי במשפט. _____
 - כתוב את המשפט מחדש בלי להשתמש במבנה "לא... אלא...".
שמור על משמעות המשפט.

- ב. לפניך משפט נוסף במבנה "אין... אלא...".
- לדעת הלל שוקן, מטרת הארגונים הירוקים אינה אלא שמירה על שטחים פתוחים.
- ציין למה נועד השימוש במבנה "אין... אלא..." במשפט זה. _____
 - כתוב את המשפט מחדש בלי להשתמש במבנה "אין... אלא...".
שמור על משמעות המשפט.

- ג. לפניך משפט ובו פסוקית מצומצמת.
- ראוי שהפעילים למען איכות הסביבה ידרשו לגבות מחיר אמיתי עבור חנייה.
- תחם את הפסוקית המצומצמת במשפט.
 - ציין מעל הפסוקית שתחמת את התפקיד התחבירי שלה.
 - המר את הפסוקית המצומצמת בפסוקית רגילה (תוכל להוסיף מילים).

6. (20 נקודות)

א. לפניך חמישה משפטים. חבר אותם לקטע לכיד ומקושר (הוסף מילות קישור מתאימות).

— המשורר כתב שיר חדש.

— עורך העיתון הציע לפרסם את השיר במרשתת (באינטרנט).

— המשורר דחה את ההצעה.

— המשורר חושש מתגובות פוגעות.

— המשורר חושש מתגובות מרושעות.

ב. לפניך משפט דו־משמעי.

הקשבנו לאדריכל החופים, שהרצה על החוף.

נסח את המשפט הדו־משמעי בשני אופנים חד־משמעיים שכל אחד יבטא משמעות אחת בלבד.

משפט 1: _____

משפט 2: _____

פרק ג: מערכת הצורות

(80 נקודות)

בפרק זה ענה על ארבע מן השאלות 7–11 (לכל שאלה — 20 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

תוכל להיעזר בדף העזר לנבחן (עמ' 4–5).

7. (20 נקודות)

לפניך שבעה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש, ובסוגריים אותו הפועל מנוקד. ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

הפועל	השורש	הבניין
1) בכנס שייערך בשבוע הבא ירצו (יִרְצוּ) התלמידים הבוגרים לפני התלמידים הצעירים על הפעילות ההתנדבותית שבה הם השתתפו.		
2) בכנס יחלקו תעודות הערכה לתלמידים הבוגרים שהצטיינו (הִצְטִינוּ) בפעילותם ההתנדבותית.		
3) במחקר נמצאו (נִמְצְאוּ) הוכחות שבני נוער מפיקים תועלת מהתנדבות.		
4) תלמידים מתנדבים חשים (חֹשִׁים) אחריות חברתית ודאגה לזולת.		
5) ההתנדבות מאפשרת (מְאִפְשֶׁת) לבני הנוער להרחיב את האופקים שלהם.		
6) הרצון לעזור לזולת מוטבע (מְטֻבָּע) בנפש האדם.		
7) המתנדב מתנסה (מִתְנַסֶּה) ביצירת קשרים חדשים.		

8. (20 נקודות)

לפניך קטע, ובו שבעה פעלים מודגשים.

לפעמים התנגדויות בציבור מאיצות טיפול בסוגיות שנויות במחלוקת. בעבר הגיעו לישראל קרקסים מפורסמים, שבהם הופיעו בעלי חיים מאולפים. ארגונים למען בעלי חיים הוכיחו שבזמן האילוף מתעללים בבעלי החיים ומובילים אותם ממקום למקום קשורים בכלובים קטנים. הקהל הבין שבעלי החיים סובלים במהלך אילופם ועובדה זו העיבה על ההנאה מהמופע. בזכות זה, היום קרקסים המופיעים בישראל מציגים בעיקר לוליינים וליצנים.

א. איזה מן הפעלים המודגשים בקטע יוצא דופן מבחינת הבניין? _____

• ציין את הבניין של הפועל היוצא דופן. _____

ב. מהו הבניין המשותף לששת הפעלים המודגשים האחרים? _____

ג. מיין בטבלה שלפניך את ששת הפעלים מאותו הבניין — לשתי גזרות.

גזרת נחי ע"ו/י	גזרת נחי פ"ו/י

ד. לפניך ארבעה פעלים.

התכנסו, נודע, המציאו, תבלו

הקף את הפועל ששייך לאחת מן הגזרות בטבלה שבסעיף ג.

ה. כתוב את שם הפועל של הפועל מאיצות. _____

9. (20 נקודות)

א. לפניך דוגמאות לפעולות המפירות את חוק שמירת הסביבה החופית.

- כריית חול בים
 - הקמת מבנה ימי על החוף
 - חסימת החוף באמצעות כיסאות סמוך לקו המים
 - אייפיוני אשפה בתחום הסביבה החופית
 - הוצאה של מסלע ימי בכלים מכניים
 - הפניית תאורה לים באזור המשמש להטלת צבי ים
- העתק מן הדוגמאות חמישה שמות פעולה, וציין את הבניין של כל אחד מהם.

שם הפעולה	הבניין

ב. לפניך ארבעה שמות מודגשים.

מִיָּשׁ כביסה _____ סיכון מִחֶשֶׁב _____

עוֹרֵף דין _____ לְקוֹחַ החנות _____

(1) הקף את השם שאינו צורת בינוני, וציין לידו את המשקל שלו.

(2) ליד כל אחד מן השמות האחרים (בצורות הבינוני) — ציין את הבניין.

10. (20 נקודות)

- א. לפניך קטע שחסרים בו **פעלים**. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את הפועל המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.
- שעשועוני טלוויזיה רבים _____ (ז-כ-י) לפופולריות בישראל. על תופעה זו _____ (ע-ו-ד) תוצאות של סקרים רבים שבדקו את אחוזי הצפייה בשעשועונים האלה. מתברר כי רבים מן הצופים _____ (ע-נ-י-נ) לא רק בידע שהמשתתפים _____ (פ-ג-נ) בשעשועון, אלא גם בחייהם האישיים של האנשים ה _____ (ש-ת-פ) בתוכנית.
- לדעת חוקרים, הפופולריות של השעשועונים _____ (א-פ-י-נ) את החברה האמריקנית, ורבים בחברה הישראלית _____ (ח-ק-י) אותה.
- ב. לפניך קטע שחסרים בו **שמות עצם**. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את השם המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.
- חופי ישראל עשירים ב _____ (ש-א-ב) טבעיים, סביבתיים ותרבותיים, ויש להם ערך רב לכל _____ (י-ו-ש-ב) המדינה. בשל כך המשרד להגנת הסביבה מפעיל יחידה ארצית להגנה על הסביבה החופית. ה _____ (פ-ק-ד) של היחידה הם: שמירת הסביבה החופית, _____ (ט-פ-ל) במפגעים סביבתיים בחוף ובים ומעורבות ב _____ (ת-כ-נ-ן) החופים. יחידה זו גם עורכת סקרים ו _____ (ח-ק-ר) הקשורים לסביבה הימית, והיא מקיימת פעילויות חינוך ו _____ (ס-ב-ר) לציבור בנושאי הסביבה הימית. תוכנית "חוף נקי", למשל, היא אחת מן ה _____ (י-ז-מ) של היחידה הארצית להגנה על הסביבה הימית. מטרת התוכנית היא להקטין את כמות ה _____ (פ-ס-ל) הימית בישראל ולשפר את רמת ה _____ (נ-ק-י) בחופים ובים לטובת הסביבה והציבור בישראל.

11. (20 נקודות)

- א. לפניך שתי קבוצות של **שמות**.
- בכל קבוצה הקף את השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה, וכתוב את דרך התצורה שלו.
- (1) תִּזְמֶרֶת, מְקָרָא, כְּלָכְלָה, רוֹקְחוֹת _____
- (2) מִדְעֹן, שִׁחְקֹן, מַעֲבָדֹן, תְּאוֹרֵן _____
- ב. לפניך קבוצת מילים.
- הקף את המילה היוצאת דופן מבחינת הגזרה, וכתוב את הגזרה שלה.
- מְנִיפָה, מְכִירָה, מְרִיצָה, מְדִינָה _____
- ג. לפניך קבוצת שמות.
- הקף את השם היוצא דופן מבחינת משמעות המשקל, וכתוב את משמעות המשקל שלו.
- בְּצִיר, שְׁבִיר, קְטִיף, מְסִיק _____

ד. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם המילה "גורלי" מודגשת.

(1) "מר גורלי והעולם אכזר". (מתוך השיר: "טיפת מזל", מילים: דני שושן).

(2) המשחק הגורלי בין נבחרת ישראל ובין נבחרת סקוטלנד ישודר מחר בערוץ הספורט.

צייין בנוגע לכל אחת מן המילים המודגשות את סוג הצורן הסופי שלה, ואת משמעות הצורן הסופי.

במילה גורלי במשפט (1) סוג הצורן הסופי _____

משמעות הצורן הסופי _____

במילה גורלי במשפט (2) סוג הצורן הסופי _____

משמעות הצורן הסופי _____

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon